

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„СТЕВАН СРЕМАЦ“
НИШ

ПРОГРАМ РАДА ЗА 2017. ГОДИНУ

Ниш, новембар 2016. године

На основу члана 44. тачка 5. Закона о култури („Сл.гласник РС“ бр.72/2009, 13/2016 и 30/16-исп.) и члана 25. Статута Народне библиотеке „Стеван Сремац“ Ниш, Управни одбор Библиотеке на XI седници одржаној 15.11.2016. године, донео је ПРОГРАМ РАДА ЗА 2017. годину.

Садржај

1. Општи подаци

- 1.1. Делатност
- 1.2. Организација рада
- 1.3. Кадровска структура
- 1.4. Програмски циљеви

2. Основна делатност

- 2.1. Набавка библиотечке грађе
- 2.2. Обрада књига
- 2.3. Повећање броја читалаца
- 2.4. Рад са младим читаоцима
- 2.5. Коришћење библиотечких фондова
- 2.6. Заштита публикација
- 2.7. Културна делатност
- 2.8. Сарадња са другим институцијама и установама
- 2.9. Издавачка делатност
- 2.10. Пројекти
- 2.11. Матичне функције Библиотеке
- 2.12. Завичајни и посебни фондови
- 2.13. Рад огранака

3. Рад Управног и Надзорног одбора

4. Развојне потребе и планови

5. Услови за извршење Плана

- 5.1. Простор
- 5.2. Опрема
- 5.3. Кадрови
- 5.4. Финансијска средства

1. Општи подаци

1.1. Делатност

Током сто тридесет седам година свога постојања и рада, Народна библиотека „Стеван Сремац“, најстарија институција културе у овом делу Србије, матична библиотека за територију Нишавског округа, остварила је важну улогу у прикупљању, очувању, заштити, истраживању, проучавању, представљању и коришћењу писане културне баштине, дајући тако велики допринос развијању знања и ширењу, неговању и промовисању културних вредности.

Као јавна и непрофитна институција културе чији је оснивач Град Ниш, Народна библиотека „Стеван Сремац“ остварује општи интерес у библиотечко-информационој делатности и делатности заштите старе и ретке библиотечке грађе у складу са *Законом о култури, Законом о библиотечко-информационој делатности, Законом о старој и реткој библиотечној грађи, Законом о обавезном примерку публикација, Законом о издавању публикација, Статутом* и другим подзаконским актима као и општим актима Библиотеке.

Програмске активности Библиотеке реализују се у домену:

- прикупљања, обраде, чувања, представљања, коришћења и обезбеђивања приступа библиотечко-информационој грађи и изворима; се
- популарисања и промоције књиге, читања, и слободног приступа информацијама;
- организовања културних програма и активности у циљу презентације библиотечко-информационе грађе и извора;
- организовања и реализовања размене библиотечко-информационе грађе и извора са институцијама и организацијама у земљи и иностранству;
- обављања матичних функција на територији Нишавског округа и пружања стручне помоћи библиотекама;
- организовања и спровођења различитих облика континуираног образовања и стручног усавршавања библиотечко-информационих стручњака, иницирања, координације и евалуације стручних програма и пројеката чији је циљ развој библиотечко-информационе делатности, унапређење рада библиотека;
- обављање послова дигитализације културног наслеђа;
- обављања делатности заштите старе и ретке библиотечке грађе;
- објављивање публикација из области библиотекарства;
- старања о заштити ауторских и сродних права.

Вршиће се усклађивање библиотечко-информационе делатности са постојећом правном регулативом и праћење законских и подзаконских аката.

У домену стручних послова примењиваће се принципи савременог библиотекарства, настојећи да Библиотека буде културни и информациони центар локалне заједнице, са циљем да се обезбеди организован приступ информацијама, како би се задовољиле потребе грађана.

Основни постулат делатности Библиотеке јесте обезбеђивање слободног, подједнаког и неограниченог приступа знању, идејама и информацијама за све грађане, као и активан допринос развоју и неговању демократских вредности грађана у локалној средини. Библиотека ће сарађивати са Оснивачем, те са установама, предузећима и удружењима грађана из окружења. Делатност Библиотеке финансираће се из Буџета Града Ниша и из сопствених прихода, а из републичког буџета кроз откуп књига, из средстава намењених матичној делатности и средствима за реализацију програма на конкурсима за које ће аплицирати код свих нивоа власти. Поред обављања редовне

делатности, због које је и основана као јавна установа културе, наставићемо да улажемо и даље максималан напор за обезбеђивање новог простора и опреме за рад Библиотеке у Нишу.

За ваљано обављање основне библиотечке делатности и њено унапређивање, неопходно је обезбеђивање већег броја књига, више примерака актуелних наслова, савремене референсне збирке, савремене опреме, квалитетног кадра, а изнад свега новог, већег и функционалнијег простора.

1.2. Организација рада

У оквиру Сектора за библиотечку делатност и Сектора за финансијске, правне и опште послове обављају се делатност и послови Библиотеке.

Сектор за библиотечку делатност чине следећа одељења: Одељење набавке и обраде, Одељење стручне књиге, Одељење белетристике, Одељење серијских публикација, Одељење књиге за децу, Одељење завичајних и посебних фондова, Одељење за матичну делатност, Одељење за развој дигиталне библиотеке и информационе технологије, Одељење стране књиге, Одељење маркетинга и огранци у Месним канцеларијама Ледена Стена, Медијана и Црвена Звезда.

Органи Библиотеке су: директор, Управни одбор и Надзорни одбор.

1.3. Кадровска структура

Библиотека по Одлуци о утврђивању максималног броја запослених има педесет и седам (57) извршиоца на неодређено време. Библиотека упошљава једног (1) запосленог на одређено време (Одељење стране књиге, за потребе Француског института у Нишу). Од укупног броја 49 запослена обављају стручне библиотечко-информационе послове. Остале послове (финансијске, правне, техничке, помоћне) обавља 9 радника.

1.4. Програмски циљеви

- Унапређење, развијање и ажурирање свих темељних програмских задатака Народне библиотеке „Стеван Сремац“ у остваривању општег интереса у библиотечко-информационој делатности у складу са важећим законским и подзаконским прописима у домену очувања писаног културног наслеђа, његовог систематског прикупљања, заштите, чувања, описивања, представљања и давања на коришћење, популарисања и промоције књиге, читања и слободног приступа информацијама.
- Усклађивање библиотечко-информационе делатности са постојећом правном регулативом (Закон о култури, Закон о библиотечко-информационој делатности, Закон о старој и реткој библиотечкој грађи, Закон о обавезном примерку публикација); праћење примене законских и подзаконских аката, иницирање измена и допуна постојећих и учешће у доношењу нових закона у домену културе, односно библиотечко-информационе делатности и релевантних подзаконских аката;

- Развијање савременог концепта библиотеке у чијем је фокусу кориснички приступ који подразумева успостављање и развијање механизма за проналажење, идентификовање, одабирање и приступ ентитету који одговара потребама корисника.
- Промовисање библиотечких услуга и програма и добијање повратних информација од корисника активним укључивањем
- Сарадња са сродним институцијама у земљи и иностранству у области размене искустава и стручњака и реализације заједничких програма и пројеката.

2. Основна делатност

2.1. Набавка библиотечке грађе

За фондове свих одељења Библиотеке, послове целокупне набавке монографских публикација каталошку обраду набављених публикација, физичку обраду и инвентарисање свих монографских публикација обавиће Одељење набавке и обраде.

У 2017. години примарни начин набавке публикација биће куповина, а потом поклон и размена публикација. Књиге ће се куповати уз примену Закона о јавним набавкама и предвиђеног поступка. Циљ набавке биће квалитетна библиотечка грађа која задовољава потребе и жеље корисника и постизање потпуне актуелности фондова.

Из Откупа књига за библиотеке, које реализује Министарство културе и информисања Републике Србије, одабраће се од понуђених наслова оно што је потребно и у вредности која се буде доделила Библиотеци. На овај начин, фондови Библиотеке ће се попунити потребним издањима из 2016. године.

Поклоњеним књигама разних дародаваца фондови Библиотеке ће се попуњавати уз селекцију публикација у складу са постављеним циљевима набавне политике Библиотеке.

Размена књига обављаће се првенствено са Народном библиотеком Србије. На овај начин набављају се углавном издања Народне библиотеке Србије, књиге за фонд Одељења завичајних и посебних фондова и стручна литература потребна за рад библиотекара.

За 2017. годину планира се набавка око 10.700 нових књига. Куповином ће се набавити око 6.500 књига, односно око 2.000 нових наслова. Из буџетских средстава планира се око 4.500.000,00 динара за куповину нових књига, а просечна цена књиге, на основу Предлога набавке књига и периодике који израђује Народна библиотека Србије, је око 700,00 динара. Поклоном ће се набавити око 4.200 књига. Из Откупа Министарства културе и информисања РС набавиће се око 2.200 књига. Као поклон разних дародаваца биће набављено 2.000 књига.

Приликом целокупне набавке публикација водиће се рачуна о прописаним библиотечким стандардима који се односе на величине фондова појединих одељења Библиотеке, о стању фондова поједих одељења и о потребама корисника.

За набавку књига, периодичне штампе и остале библиотечке грађе која представља трајни фонд Библиотеке планирано је 5. 320.000,00 (из буџета Града и из сопствених средстава).

2.2. Обрада књига

У оквиру библиографске обраде књига биће урађена каталогизација, стручна и предметна класификација свих набављених наслова.

Нови наслови биће библиографски обрађени у складу са Међународним стандардом за обраду моноградских публикација, ISBD(M) и стручним упутствима прописаним правилником за обраду библиотечке грађе.

Стручна класификација грађе биће урађена према правилима Универзалне децималне класификације (УДК), а предметна класификација према важећим међународним стандардима.

За сваки нови наслов биће урађен нови запис у библиотечко-информационом систему НИБИС, а упоредо са тим вршиће се ажурирање већ постојећих записа. Водиће се и ажурирати централни лисни алфаветски каталог, што подразумева штампање каталошких листића из НИБИСа. Израдом записа ажурираће се база података и наставити са формирањем електронског каталога који је основни информациони инструмент Библиотеке. Записи ће бити урађени у складу са UNIMARC форматом, машински читљивим форматом за унос и размену података.

Израдом библиографских записа и електронског каталога, корисницима Библиотеке ће бити омогућено проналажење библиотечке грађе како у самој Библиотеци, тако и преко електронског каталога коме је могуће приступити преко званичног веб сајта Библиотеке.

У 2017. години биће урађено и ажурирано око 3500 библиографских записа. Свака набављена књига биће инвентарисана и физички обрађена. Инвентарисаће се 10.700 књига и исти број књига биће физички обрађен. За сваку инвентарисану књигу биће одштампане и налепљене по две бар-код налепнице, 21.400 налепница. Све набављене књиге ће бити достављене у фондове одељења и огранке Библиотеке.

Поред новонабављених публикација, у 2017. години биће настављено са ажурирањем, реинвентарисањем и уносом у електронску базу библиографских података преосталог дела публикација смештеног на Одељењу стручне књиге.

На Одељењу серијских публикација биће настављен рад на креирању, ажурирању и редакцији библиографских записа. Планирано је да се у 2017. години заврши реинвентарисање библиотечко-информационе грађе у електронској бази контролних картона НИБИС. Биће настављен рад на замени лисног електронским каталогом како би што већи број корисника могао да претражује фонд.

2.3. Повећање броја читалаца

Квалитетна политика набавке библиотечке грађе (књига, сликовница, серијских публикација, некњижне грађе) и ефикасна обрада и класификација, осавремењивање фонда и програма као и прилагођавање дигиталној технологији, обезбедило би боље место Библиотеке у преносу информација, а самим тим и повећање броја чланова. Осим ових претпоставки, томе ће допринети и високо квалитетан програм едукативно-васпитног садржаја, који је детаљно представљен у посебном делу овог програма.

Велики удео у повећању броја чланова, нарочито млађе популације, имаће постављање корисничких рачунара у Одељењу књиге за децу. Рачунари ће бити на

услуги како за учење и стицање нових знања, тако и за прибављање било које информације доступне преко интернета.

Већи број чланова очекује се и због рачунарске опреме којом ће се опскрбити Одељење серијских публикација и уз помоћ које ће бити могућа активна употреба дигиталне библиотеке.

У току наредне године повећање броја корисника посебно ће бити изражено у библиотечким огранцима који ће бити потпуно опремљени новом рачунарском опремом са интернет конекцијом.

Циљ Библиотеке је да у 2017. години упише нешто више од 2.000 нових чланова. Развијајући основну делатност и кроз континуирани рад у програмској активности, као и константно праћење потреба и захтева корисника, претпостављамо да ћемо овај план и испунити.

2.4. Рад са младим читаоцима

Библиотека кроз Одељење књиге за децу план и програм оријентише према потребама својих корисника, деци, младим читаоцима, али и свима без којих тај рад не би био потпун: родитељима, писцима, културним институцијама и сарадницима из локалне заједнице. Наставиће се са подизањем стандарда у раду са децом, родитељима, а посебно са младима. Планирано је на годишњем нивоу укупно 1.200 нових чланова-деце од најраније животне доби до 15 године.

У 2017. години планиране су следеће активности:

- Популарисање књиге и развијање културе читања кроз различите и плански осмишљене активности:
 - Радионица анимираног филма;
 - Новогодишња радионица;
 - Божићна радионица;
 - Радионица Срећење;
 - Радионица Царски град Ниш;
 - Ускршња радионица;
 - Десет едукативних: Путовање са библиотеком око света-летњи серијал у току три месеца;
 - Шест едукативних и креативних радионица поводом Дечје недеље;
 - Дванаест радионица Читање бајки и цртање;
 - анкетирање деце током неколико месеци
- Културно-уметнички програми поводом значајних датума, важних за књигу, децу, локалну и ширу друштвену заједницу:
 - Међународни литерарно – ликовни конкурс поводом Светског дана књиге за децу (2. априла). Ова година је јубиларна, 15 јубиларни конкурс;
 - Литерарно – ликовни конкурс за најбоље читалачке дневнике Ја имам таленат таленат за читање;
 - Светски дан поезије;
 - Сусрети деце и песника;
 - Светски дан књиге и ауторских права;
 - Национални дан књиге;
 - Међународни дан матерњег језика;
 - Дечја недеља у октобру;
- Гостовање познатих писаца из Србије и иностранства у време Медијана festa.
- Планирано је 12 изложби којима се негује и презентује дечје стваралаштво.

- Објављивање стручних радова.
- Креирање и уређење пријатног амбијента је неопходно ради стварања атмосфере блискости између младих читалаца и Библиотеке. У том смислу је неопходно реновирање простора, кречење, фарбање полица, постављање сигурносних камера и стварање бољих хигијенских услова.
- Стварање информативног и комуникационог центра за младе који би, користећи савремене комуникационе облике, брже долазили до тражених информација.
- У сарадњи са информативним медијима Одељење ће као и до сада радити на популарисању књиге, библиотеке и дејтег стваралаштва у циљу задовољења потреба млађе читалачке публике
- Могућност учења, истраживања, проучавања тема из свих области, претраживања било које информације путем интернета уз помоћ нове рачунарске опреме последње генерације.

2.5. Коришћење библиотечких фондова

Библиотека ће радити на увећању броја корисника и још бољој промоцији услуга и делатности. Понудом нових и квалитетних књига, сталним и увећаним приливом периодичних публикација, брзом и квалитетном услугом, као и љубазношћу и предусретљивошћу особља, настојаће се да се привуку нови корисници, али и задрже постојећи. Библиотека ће и даље пружати корисницима услуге коришћења интернета, међубиблиотечке позајмице и могућност фотокопирања и скенирања неопходних материјала, као и услуге слепим и слабовидим особама.

Наставиће се дигитализација фонда (формирањем организованих збирки) по критеријумима које треба званично установити: публикације од посебног локалног значаја, публикације од посебног националног значаја, а нису већ дигитализоване, старе и ретке публикације склоне пропадању, грађа за коју се процени да ће изазвати интересовање код читалаца, повезане теме са одређеним битним датумима, годишњицама. Циљ дигитализације је физичка заштита фонда и његово потпуније представљање, као и отвореност за све кориснике, видљивост на мрежи, заштита оригиналних докумената, међусобно претраживање и интерактивна комуникација на мрежи. Послови дигитализације библиотечке грађе биће проширени захваљујући савременој техничкој опреми, обим послова биће драстично увећан, а број дигиталних колекција којима ће корисници моћи да приступе биће значајно већи. На тај начин корисницима ће бити омогућено истраживање веома осетљивог дела фонда, на савремен начин.

2.6. Заштита публикација

Просторни капацитети Библиотеке су максимално попуњени што захтева што хитније решење смештаја публикација.

Током 2017. године Библиотека ће настојати да обезбеди што повољније услове за смештај и заштиту публикација, што подразумева: простор и опрему, осветљење, исправне инсталације, редовно одржавање хигијене, као и предузимање мера заштите од пожара.

Вршиће се заштита библиотечког материјала, нарочито периодике и некњижних јединица, фасциклирањем периодике, улагањем фотографија и разгледница у адекватне фолије и аудио-визуелне грађе у одговарајуће полице и држаче. Као привремена мера заштите периодичних публикација вршиће се фасциклирање и корицење дневних, недељних, двонедељних листова, ревијалних магазина и часописа, као и прекоричавање. Посебни вид заштите фонда је скенирање грађе, тако да ће се најугроженији наслови старих и ретких публикација, као и завичајних периодичних издања изградити у дигиталном формату.

Планирана је дезинсекција и дератизација простора.

Напомена: наведене активности ће се спроводити само у оквиру расположивих услова простора, опреме и финансијских средстава, који нису задовољавајући.

2.7. Културна делатност

Једна од основних делатности Библиотеке јесте реализација културно образовних програма у циљу подстицања и промоције читања и књиге.

У 2017. години Библиотека планира двадесет књижевних догађаја, три предавања, један стручни скуп, као и десет изложби. Књижевне вечери, трибине и предавања биће посвећене не само делима из области белетристике већ и садржајима који се баве различитим областима науке и уметности.

У циљу што боље информисаности и праћења промена у библиотекарству планирају се посете јавним библиотекама Србије. Планира се и похађање стручних семинара које буде организовала Народна библиотека Србије као и учешће на традиционалним сусретима библиографа и комисијама образованих од стране Библиотекарског друштва Србије. Библиотека ће организовати и колективни одлазак на Међународни сајам књига у Београду.

Сва одељења Библиотеке ће се укључити у организовање културних догађања изложбама, поставкама, програмима, саветовањима итд. Библиотека ће, као и до сада, обележити: Светски дан поезије (21. март), Светски дан књиге (23. април), Светски дан књиге за децу (2. априла), Дечју недељу у октобру, Дан библиотекара (14. децембар). Биће организоване већ традиционалне: Радионица цртаног филма, Радионица стрипа, Оригами радионица, Књижевна радионица за одрасле, конкурс за избор најбољих читалачких дневника „Ја имам таленат-таленат за читање“, Фестивал поезије на дијалекту „Преображенско појање“. Библиотека ће, организујући своје кутке, бити доступна и станарима Геронтолошког центра, посетиоцима преноћишта Спортског центра Чаир, купачима на базенима Чаир у оквиру пројекта „Библиотека на базену“ и другим недосегнутим корисницима. Биће организовани програми и изложбе поводом обележавања годишњица и јубилеја: Сретењски Устав, Милена Павловић Барили, Јелена Димитријевић, Корнелије Станковић, Алберт Ајнштајн, Други српски устанак, Бечки конгрес, Арчибалд Рајс, Фридрих Енгелс, Луј Пастер, Милева Марић Ајнштајн, Надежда Петровић, Стеван Сремац и Момо Капор.

У току маја месеца организоваће се велика акција „Ниш чита“.

У оквиру Америчког кутка, Француског института-Огранак у Нишу и Културног центра Латинске Америке у Нишу планирају се: предавања о актуелним научним темама, представљање књижевних дела и стваралаца, пројекције играних филмова, пројекције документарних филмова, радионице, зидне новине, саветодавне

сесије и представљање центра другим организацијама. Тему активности и средства за њихову реализацију обезбеђују амбасаде.

За ауторе, стручни жири, рецензенте и културне програме неопходно је издвојити износ од 260.000,00 динара.

2.8. Сарадња са другим институцијама и установама

Наставиће се активна сарадња са Српском академијом наука и уметности, кинеским институтом Конфуције, Француском и Америчком амбасадом, Народном библиотеком Србије, Копненом војском Србије, Епархијом нишком и многим угледним институцијама. Библиотека тесно сарађује са Народним музејом, Нишким културним центром, Студентским културним центром, Народним позориштем, Позориштем лутака, Галеријом савремене ликовне уметности, основним и средњим школама, Геронтолошким центром, Казнено поправним заводом у Нишу, ЈКП Медијана, Аеродром Ниш и др.

И даље ће се развијати сарадња са библиотекама из Србије. Наставиће се већ започета добра сарадња са библиотекама из Сливена, Софије и Великог Трнова у Бугарској, Градском библиотеком „Брака Миладиновци“ из Скопља, као и успостављање нових контаката са библиотекама у региону.

Наставиће се активна сарадња са Машинским факултетом Универзитета у Нишу у исправци и дорађивању библиотечко-информационог система НИБИС.

Сарадња са администраторима и техничком подршком АМРЕС-а преко које Библиотека има остварену интернет конекцију, ради контроле употребе, квалитета и брзине интернет сигнала.

Традиционална сарадња са Универзитетском библиотеком „Никола Тесла“ ће бити настављена и ове године. У стручном делу посла библиотеке размењују библиографске податке о појединим публикацијама, своје сувишке дају у размену а постоји и размена искустава око свакодневних проблема.

Библиотека тесно сарађује са Народним музејом, Нишким културним центром, Студентским културним центром, Народним позориштем, Позориштем лутака, Галеријом савремене ликовне уметности, основним и средњим школама, Геронтолошким центром, Казнено поправним заводом у Нишу и др.

2.9. Издавачка делатност

Планирано је штампање и објављивање два броја часописа *Библиозона*.

У 2017. години биће објављен *Билтен приновљених књига* 2016, Год. бр. 18 и *Билтен приновљених књига* 2017, Год. 10 бр. 19. У штампаном облику биће по 5 примерака, који ће се доставити Народној библиотеци Србије, свим одељењима Библиотеке и гранцима, а електронски облик публикација биће доступан на сајту Библиотеке.

Планира се издавање публикације Звонимира Костића Паланског „Велико огњиште“.

Завршиће се израда Збирке уметничких каталога у Завичајном одељењу. Публикација ће бити штампана у оквиру едиције Завичајна ризница.

Планира се штампање Каталога збирке Сану.

Планира се интензивнији рад у издавачкој делатности, у складу са финансијским средствима.

За трошкове реализације услуга штампања у 2017. години, планиран је износ од 260.000,00 динара.

2.10. Пројекти

- Библиотека ће конкурисати са следећим пројектима:
- „Ко то тамо чита“-(пројекат се односи на набавку библиобуса);
- „LISTY“ и Проширено и допуњено издање „Каталога периодике 1827-1945 (пројекти Одељења серијских публикација);
- „FEMISIKL“ (пројекат Одељења стране књиге);
- „Битка код Капорета“- израда фототипског издања и „Карацић“-израда каталога завичајног часописа;
- „Волим те зелено“ (пројекат Одељења стручне књиге);
- Збирка уметничких каталога у Завичајном одељењу и Оглашавање у нишкој штампи у 19. и првим деценијама 20. в. (пројекти Одељења завичајних и посебних фондова);
- Библиографија Првог српског устанка у фондовима Народне библиотеке “Стеван Сремац”у Нишу;
- Библиографија Другог српског устанка у фондовима Народне библиотеке “Стеван Сремац”у Нишу.
- „Књига је у моди“, „Лето у дејој библиотеци“, „ХТЦ систем учења“ (пројекти Одељења књиге за децу)

Напомена: Библиотека ће до марта 2017. године реализовати одобрен пројекат “Дечији свет” за чију реализацију је НИС уплатио износ од 600.000,00 динара.

2.11. Матичне функције Библиотеке

Народна библиотека “Стеван Сремац” из Ниша је носилац библиотечно-информационог система на територији Нишавског округа на основу *Решења о одређивању библиотека које обављају матичне функције у библиотечно-информационој делатности.*

Библиотека прати, координира и планира развој мреже јавних, школских и специјалних библиотека на територији Нишавског округа, врши увид у стање и услове, врши надзор над њиховим стручним радом, стара се о сталном стручном усавршавању библиотечно-информационих стручњака и пружа одговарајућу стручну помоћ. У Централни регистар библиотека Србије уписане су деведесте четири организационе библиотечке јединице Нишавског округа, од којих су осамдесет шест у функцији (јавне, школске, специјалне, стационарни библиотечки гранци и један покретни).

У циљу унапређења целокупне библиотечке мреже Библиотека сарађује с локалном самоуправом, установама културе и образовања, физичким и правним лицима, прати стање и проучава потребе и услове рада у библиотекама и предлаже мере за унапређење рада уз дугорочну и краткорочну стратегију развоја. Функцију матичности врши на територији пет градских општина у Нишу (Медијана, Нишка

Бања, Палилула, Пантелеј и Црвени крст) и општинама: Алексинац, Гаџин Хан, Долевац, Меровина, Ражањ и Сврљиг.

Одељење за матичне послове у 2017. години планира вршење четрдесет надзора над стручним радом библиотека Нишавског округа и других установа чије организационе јединице обављају библиотечко-информациону делатност, као и два увида у стање и услове за обављање библиотечко-информационе делатности установа у оквиру којих се врши функција јавне библиотеке. Надзори ће бити извршени у четири јавне, двадесет две библиотеке основних школа, једанаест библиотека средњих школа и у три специјалне библиотеке. Надзорима ће бити обухваћени организациони, просторни, кадровски и други услови за рад и развој библиотечко - информационе делатности у односу на важеће законске прописе, подзаконска акта, правилнике, упутства и стандарде који регулишу обављање библиотечко-информационе делатности у Републици Србији.

Број увида у стање и број стручних помоћи на терену зависиће од потреба и захтева библиотека Нишавског округа, као и процене Одељења за матичне послове. Радници Одељења ће пратити и проучавати стање, потребе и услове и на основу стеченог увида доносити закључке, предлоге и одлуке. Увид и помоћ се односе на просторно и стручно уређење, организацију рада, финансирање, стање библиотечког кадра и решавање статуса библиотека.

Министарству културе и информисања Републике Србије и Народној библиотеци Србије ће, поред годишњег плана и програма рада реализације матичних послова, редовно бити достављани детаљни тромесечни и годишњи извештаји о раду Одељења за матичне послове Народне библиотеке "Стеван Сремац". Записници о извршеним надзорима над стручним радом, увидима и пруженој стручној помоћи библиотекама, са закључцима и предлозима мера, биће уредно достављани библиотекама у којима су вршени и Одељењу за истраживање и развој библиотечког система Народне библиотеке Србије.

Почетком године доставиће се анкетни упитници за снимање тренутног и стварног стања свим библиотекама Нишавског округа планираним за вршење надзора током 2017. године. На основу анкетних података и података добијених надзорима и увидима током 2016. године, као и годишњих извештаја општинских јавних библиотека, израдиће се статистички прегледи за потребе Одељења, који ће затим бити унешени у Програмски пакет "Мрежа библиотека Србије" за 2017. годину.

Народна библиотека "Стеван Сремац" у Нишу, као матична библиотека за Нишавски регион и седиште Подружнице Библиотекарског друштва Србије за Ниш, Врање, Лесковац, Пирот и Прокупље, има стални задатак очувања, унапређења, развоја и одрживе употребе културног наслеђа и библиотечко-информационе делатности у Републици Србији на регионалном и локалном нивоу. Да би остварила све ове циљеве, Народна библиотека ће, уз помоћ Одељења за матичне послове, обављати усавршавање кроз реализацију различитих едукативних програма, обука и консултација с дефинисаним темама, припремљеним наставним материјалима и најстручнијим предавачима. Нагласак је на практичном аспекту тема, па ће се рад махом одвијати у облику радионица и семинара намењених обуци за одређене послове. Сваки програм биће опремљен одговарајућом литературом и приручницима.

Стално стручно усавршавање у библиотечко-информационој делатности је нови облик на плану стручног усавршавања библиотечко-информационих стручњака који је утврђен *Законом о библиотечко-информационој делатности*. Законска обавеза запосленог на пословима у библиотечко-информационој делатности (књижничар, виши књижничар, библиотекар) је да годишње оствари најмање шест радних сати сталног стручног усавршавања, сагласно члану 2. тачка 3 *Правилника о сталном стручном*

усавршавању у библиотечко-информационој делатности. Имајући у виду законску обавезу непрекидног старања о сталном стручном усавршавању библиотечко-информационих стручњака, Одељење за матичне послове планира реализацију два акредитована програма образовне обуке напредног нивоа.

С Одељењем за истраживање и развој библиотечког система Народне библиотеке Србије биће настављене даље редовне и интензивне стручне консултације. Радници Одељење за матичне послове наставиће сарадњу са Заједницом матичних библиотека Србије и посебно се ангажовати у раду Библиотекарског друштва Србије преко комисија, секција, Подружнице и Управног одбора.

Наставиће се сарадња и практична размена искустава с другим матичним библиотекама, а све у циљу унапређења трајног и систематског рада на развоју библиотечко-информационе делатности. Посебна пажња биће посвећена размени искустава у области дигитализације библиотечко-информационе грађе и извора, као дела културног наслеђа.

Радници Одељења ће посебну пажњу посветити сталном личном стручном усавршавању, благовремено пратити све новости у библиотечко-информационој делатности, вршити препоруку набавке најновије издавачке продукције из области библиотечко-информационе делатности за потребе Народне библиотеке "Стеван Сремац" и осталих библиотека с подручја матичности и присуствовати и учествовати у раду свих значајнијих стручних скупова.

Обављаће се целокупна међубиблиотечка позајмица библиотечке грађе за потребе библиотечко-информационих стручњака и корисника свих библиотека у Србији и иностранству.

С кандидатима за полагање стручног библиотекарског испита обављаће се стручне консултације, пружати помоћ у избору тема за писани рад, достављати распоред семинара, неопходна документација и литература. На крају стручног оспособљавања за све кандидате ће се организовати седмодневна практична обука класификације и каталогизације библиотечке грађе. Одељење за матичне послове ће пратити и приправнички рад свих библиотечких радника у Нишавском округу.

Министарство културе и информисања учествоваће у финансирању реализације матичних функција Библиотеке у износу од 440.000,00 динара.

2.12. Завичајни и посебни фондови

Набавка књига, периодике, некњижне грађе и документационог материјала вршиће се на основу стандарда за Завичајна одељења и Закона о обавезном локалном примерку као и досадашњих резултата Одељења. Набавка грађе се углавном одвија поклоном и у извесној мери путем локалног обавезног примерка. Претпоставља сталну комуникацију са издавачима, културним институцијама, школама, факултетима, приватним лицима-антикварима, као и праћење различитих манифестација и догађаја од значаја за културу града у циљу прикупљања документационог материјала.

Планом за 2017. годину обухвата се могућа понуда старе и ретке књиге, периодике и сликовне грађе па се узевши у обзир претходне године, планира принављање око 400 монографских публикација, 60 наслова периодике у око 200 свезака и 200 јединица некњижне грађе. Планира се и размена са другим библиотекама као вид набавке грађе. Нарочито се очекује прилив одређеног броја књига из Народне библиотеке Србије.

Током 2017. године вршиће се редовни послови каталогизације нових јединица некњижне грађе, монографских публикација из Посебних збирки, старе и ретке књиге, рукописа, графике и периодике. Радиће се на потпуној обради библиотека целина, као

и на редакција каталога у смислу допуне непотпуних записа предметним одредницама ради лакшег претраживања, пре свега корисничког. Вршиће се израда дела БИС-а за обраду и инвентарисање документационог материјала који чини значајан део некњижне грађе Завичајног одељења, као и почетак уноса података у НИБИС базу.

С обзиром на то да се у овим фондовима налази рукописна, стара и ретка библиотечка грађа, као и вредни примерци, библиотеке целине и легати, по унапред утврђеном плану којим је Библиотека одредила приоритете у редоследу скенирања библиотечкиг јединица, велики део овог материјала ће бити дигитализован, како би се сачувао од уништавања даљим листањем и како би био доступан великом броју корисника.

2.13. Рад огранака

У 2017. години огранци ће се технички опремити, аутоматизовати своје пословање и осавременити. При Месним канцеларијама Ледена Стена, Медијана и Црвена Звезда обављаће се редовни библиотечки послови- чување и пружање на коришћење библиотечке грађе. Како би привукла што већи број корисника у огранцима, Библиотека ће уз помоћ нових рачунарских склопова и интернет конекције да постане најатрактивнији извор информација за све кориснике који се физички налазе близу огранака. Аутоматизовани процеси рада у огранцима допринеће и повезивању са матичном Библиотеком, односно биће омогућен приступ јединственој електронској бази библиографских података установе. На тај начин читав библиотечки фонд биће потпуно претражив са рачунара смештених у библиотечким огранцима. Акценат у раду огранака је рад са корисницима, уз посебно ангажовање на популарисању читања и масовнијем учлањивању грађана тог подручја у Библиотеку, због чега је модернизација услуга веома битна активност. Оствариваће се контакти са локалном средином у смислу активнијег рада Библиотеке и њеног популарисања међу становништвом.

Планирана је реализација огранака у ГО Пантелеј (Матејевац и Пантелеј), а биће настављени разговори са Општином Нишка Бања о могућем отварању огранка на њиховој територији.

Радиће се на обогаћивању књижних фондова у огранцима, а по потреби обезбеђиваће се дневна штампа за читаонице. Настојаће се да се поправе општи услови за рад и боравак у просторијама огранака, у смислу побољшања грејања, кречења и слично, у оквиру финансијских могућности Библиотеке.

2.14. Општи, правни и финансијски послови

Библиотека ће обављати опште и административне послове пратећи законске прописе. Планирано је усклађивање свих нормативних аката са Законом о култури и Законом о библиотечко-информационој делатности, као и важећом законском регулативом. Поступиће се у складу са одредбама ових Закона, како би се обезбедила законитост у раду Библиотеке. Ажурно ће се водити евиденција о присутности запослених, обављати сви послови везани за обавезе и права из рада, пријем, разврставање и слање поште, систем јавних набавки функционисаће у складу са Законом о јавним набавкама и сл. У складу са законском регулативом, тачно и у одређеном року биће извршавани сви финансијски и књиговодствени послови.

Напомена: ради квалитетног обављања правних и рачуноводствених послова, и пословања у законским оквирима, неопходно је запослити два нова извршиоца, на чему је Библиотека инсистирала од маја 2015. године, и то: секретара и службеника за јавне набавке (наведене послове сада обавља директор Библиотеке, што је огромно оптерећење).

3. Рад Управног и Надзорног одбора

Управни и Надзорни одбор деловаће у оквиру својих обавеза и овлашћења прописаних законом, у циљу унапређења делатности Библиотеке, њеног развијања и напретка, као и добробити колектива. Синдикат Библиотеке предао је захтев за преиспитавање законитости рада Надзорног одбора, док је директор библиотеке поднео иницијативу за разрешење чланова Надзорног одбора, због незаконитог рада.

4. Развојне потребе и планови

Библиотека ће у 2017. години приоритетно радити на остваривању своје основне делатности прописане Законом ради обезбеђивања услова за остваривање права грађана на слободу изражавања и на стицање и коришћење знања. Стога ће бити уложен напор, уз пуну сарадњу са оснивачем, на пословима решавања просторних проблема Библиотеке, који су започети у 2009. години. Нов, савремен, функционалан и економичан простор јесте неопходан основ за даљи развој библиотечке делатности и реализацију Програма рада у 2017. години.

Предвиђено је додатно сређивање дворишта како би се што већи број корисника који дођу у Библиотеку осећао још пријатније. Корисницима треба омогућити и дуже задржавање, читање у дворишту и изградњу културе доласка и провођења квалитетног времена у Библиотеци, због чега је веома важно да од самог уласка, преко дворишта, као и у читавој згради услови буду беспрекорни.

И даље, иако је власник објекта у улици Јеронимова бр. 1, легата Владике Јеронима Јовановића, Библиотека није у могућности да користи овај свој простор. Како је објекат од историјске важности за Град, неопходно је учинити све потребне мере да Библиотека своју делатност обавља у предметном простору, те је нужно да Град Ниш пронађе могућности како би постојећи станари били исељени из предметног простора.

Библиотека планира у 2017. години, у сарадњи са Градом и ресорним министарствима, да реализује пројекат доградње новог објекта у дворишту Библиотеке, као и реконструкцију и надоградњу постојеће зграде установе. У 2011. години израђен је Главни пројекат па Библиотека планира, отпочињање прве фазе радова: доградњу новог простора у дворишту Библиотеке и подрумског простора где би се налазили депои за смештај књига.

Процењена вредност прве фазе изградње износи 40.000.000,00 динара. Пратећа документација захтева издвајање новчаног износа од 1.100.000,00 динара.

5. Услови за извршење Плана

5.1. Простор

Динамичан информационо-технолошки развој намеће темпо који Библиотека, у постојећем простору и са расположивом опремом, не може да прати. Принципи

савременог библиотекарства предвиђају интерактиван однос корисника, библиотечког радника и библиотечке грађе, али услови у којима се размена информација данас обавља у Библиотеци тешко да се могу назвати савременим. Величина простора није једини проблем у раду. Много више сметњу представља нефункционалност и лоша распоређеност просторија, њихов недовољан број, те опште лоше стање у коме се оне тренутно налазе. Простор за смештај публикација је недовољан, недостаје простор за рад библиотечких радника. На Одељењу књиге за децу постојећи простор нити је адекватан, нити се налази на примереном месту за децу.

Развој делатности Библиотеке увелико је превазишао простор у коме се она налази. Постојећи простор представља ометајући фактор у њеном даљем развоју јер ограничава коришћење могућности које пружа садашњи ниво техничког и технолошког, као и стручног библиотечког напредовања. Простор Библиотеке и њену опремљеност требало би знатно повећати, осавременити, учинити функционалним, економичним и естетски привлачним.

Решавање горе наведених проблема наставиће се и у 2017. години, а свакако и у годинама које следе. Поред обезбеђивања новог простора, неопходно је приступити његовом унутрашњем уређењу и опремању. Огранци Библиотеке немају квантитативно изражен проблем простора, али је он испољен у квалитативној димензији.

5.2. Опрема

За комплетно модерно и функционално опремање читаоничког простора неопходна је набавка пултова за издавање, столова и столица, гарнитура за читање дневне штампе, држача за периодiku, полица за књиге, гардеробе, одговарајућих мердевина, система за обезбеђење и остали административни намештај. Модернизација опреме за делатност Библиотеке биће предмет посебног разматрања када се актуелизује опремање новог простора за рад Библиотеке.

Набавка опреме у 2017. години биће реализована у складу са *Програмом капиталних инвестиција у нефинансијску имовину* који доноси Управа за културу.

Напомена: Библиотека ће у 2017. години бити приморана да, након контроле инспекције образоване при пореској управи, а ради контролисања коришћења лиценцираних софтвера, настави са процедуром замене рачунара без потребних лиценци, рачунарима са лиценцираним софтверима. Наиме, Град је још 2009. године обезбедио само upgrade лиценце, због чега је установа суочена са озбиљним проблемом.

Развој библиотечке делатности намеће основну претпоставку да је неопходно да Библиотеке буде технички опремљена новом рачунарском опремом, рачунарским склоповима, опреме за сервисирање старих и пропалих делова рачунара, рачунарске периферије, као и делова за чување, заштиту и сигурност целокупне опреме. За потребе дигитализације библиотечке грађе подразумева се надградња постојећих алата, скенера, мултифункцијских уређаја и пратеће опреме. Такође, аутоматизовано обављање библиотечких послова намеће сталну потребу за заменом и надградњом постојеће локалне рачунарске мреже Библиотеке, као и пратеће техничке опреме која ће обезбедити стабилност читавог система.

Неопходно је одредити новчани износ од 200.000,00 динара за набавку СВИЧА за повезивање и одржавање рачунарске мреже.

За набавку горе набројане административне опреме, неопходан је планирани износ од 730.000,00 динара (овај износ садржи и део средстава, 330.000,00 динара, одобрених по пројекту који финансира НИС).

5.3. Кадрови

Приоритет представља решење проблема насталог након именовања досадашњег секретара установе, на функцију директора. У том смислу изражена је потреба за хитним пријемом једног извршиоца, дипломираног правника на одређено време, као и једног службеника за обављање послова јавних набавки, на неодређено време, дипл. правника или дипл. економисте

Последњих неколико година Библиотека бележи стални пораст броја пружених услуга, односно посета у простору од преко хиљаду квадрата. Овај податак оправдава потребу за упошљавањем још најмање једне хигијеничарке, чиме би се постигла целодневна покривеност објекта у том сегменту рада.

После одласка радника из књиговезнице у пензију, постоји оправдана потреба за запошљавањем и једног књиговесца, који ради пре свега на примарној заштити библиотечког фонда.

5.4. Финансијска средства

Реализација овог Програма рада биће у потпуности у складу са Финансијским планом за 2017. годину.

D. Petrović

Драгана Петровић
Председница Управног одбора
Народне библиотеке
„Стеван Сремац“ Ниш